

**You have downloaded a document from
RE-BUŚ
repository of the University of Silesia in Katowice**

Title: Mów do mnie jeszcze... Za taką rozmową / tęskniłem lata

Author: Romuald Cudak

Citation style: Cudak Romuald. (2018). Mów do mnie jeszcze... Za taką rozmową / tęskniłem lata. W: R. Cudak, W. Hajduk-Gawron, A. Madeja (red.), "Na wrywki : 100 cytatów z polskiej poezji i dramatu, które powinien znać także cudzoziemiec" (S. 196-198). Katowice : Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.

Uznanie autorstwa - Na tych samych warunkach - Licencja ta pozwala na kopiowanie, zmienianie, rozprowadzanie, przedstawianie i wykonywanie utworu tak długo, jak tylko na utwory zależne będzie udzielana taka sama licencja.

UNIwersYTET ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Biblioteka
Uniwersytetu Śląskiego

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

Mów do mnie jeszcze... Za taką rozmową / tęskniłem lata

O cytacie

Cytat pochodzi z EROTYKU Kazimierza Przerwy-Tetmajera pomieszczonego w tomie *Poezje. Seria II* (cykl *Preludia*), wydanym w 1894 roku. Jest to INCIPIT utworu, ale motyw „mów do mnie jeszcze” zamyka obie strofy wiersza, a cały wers otwierający pierwszą zwrotkę ma swój wariant w strofie drugiej.

Mów do mnie jeszcze... Za taką rozmową
tęskniłem lata... Każde twoje słowo
słodkie w mym sercu wywołuje dreszcze –
mów do mnie jeszcze...

Mów do mnie jeszcze... Ludzie nas nie słyszą,
słowa twe dziwnie poją i kołyszają,
jak kwiatem, każdym słowem twym się pieścę
mów do mnie jeszcze...

O autorze i jego twórczości

Kazimierz Przerwa-Tetmajer (1865–1940) – czołowy przedstawiciel twórców MŁODEJ POLSKI. Poeta, powieściopisarz, nowelista, dramaturg. Urodził się na Podhalu, ale życie młodzieńcze spędził w Krakowie. Jego starszym bratem przyrodnim był malarz i poeta – Włodzimierz. Odebrał staranne wykształcenie średnie i wyższe (na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu Jagiellońskiego). Wiele podróżował po Europie i był taternikiem rozmiłowanym w górach (wyrazem fascynacji kulturą góralską jest *Na skalnym Podhalu*). Był jednym z najbardziej znanych poetów młodopolskich, ale pozostawał poza kręgiem artystycznej CYGANERII, dbając o swój wizerunek poety niezależnego od obowiązujących wzorców. Stał się poetą sławnym, uwielbianym przez kobiety, a jego wiersze były powszechnie znane, niezwykle popularne i stanowiły inspirację dla muzycznych i wokalnych kompozycji ówczesnych twórców (Mieczysław Karłowicz, Władysław Żeleński, Karol Szymanowski). Na uwagę zasługują przede wszystkim utwory wydawane w serii tomów tytu-

łowanych po prostu *Poezje*. Postępująca choroba psychiczna, a później pogłębiająca się ślepotą z biegiem czasu uniemożliwiły poecie pisanie. Przeżył swoją epokę, zmarł w Warszawie, będąc od dłuższego czasu ciężko chory i żyjąc w osamotnieniu.

Poezja Przerwy-Tetmajera to klasyczny model młodopolskiego DEKADENTYZMU, pojawiają się w niej również elementy SYMBOLIZMU i IMPRESJONIZMU. W wierszach dominuje melancholia, uczucie znużenia i zwątpienia. Ratunek przed ciężarem egzystencji widział poeta w przyrodzie, sztuce i miłości. Liryka miłosna Tetmajera przewyższa model sentymentalnej miłości romantycznej. W wierszach jest ekspozowany pierwiastek zmysłowy, sensualny. Romantyczny anioł ustępuje miejsca cielesności, zmysłowemu pięknu i czarowi. Atrybutem uczuć są upojenie i szaleństwo zmysłów. Idealizację zastępuje realizm odczuć i przeżyć, refleksyjność – opis doznań i sytuacji. Ważna staje się miłość jako chwila zapomnienia, ogarniający nagle „szał uniesień”.

Nawiązania

Wiersz jest śpiewany przez CZESŁAWA NIEMENA na płycie *Enigmatic* (1970). Album składa się z czterech utworów, do których muzykę skomponował Niemen. Są to teksty poetyckie: Cypriana Kamila Norwida *Bema pamięci żałobny rapsod*, Adama Asnyka *Jednego serca*, Tadeusza Kuźmiewicza *Kwiaty ojczyste* oraz Kazimierza Przerwy-Tetmajera *Mów do mnie jeszcze*. Wiersz wykonuje również MAREK GRECHUTA na płycie *W malinowym chruśniaku* (1984), na której znajdują się głównie erotyki Bolesława Leśmiana.

Warto wiedzieć

- CYGANERIA KRAKOWSKA – zob. **Chopin gdyby jeszcze żył, / toby pił*
- DEKADENTYZM (fr. *decadence* – ‘upadek’, ‘schyłek epoki’) – postawa wobec świata inspirowana filozofią Arthura Schopenhauera i Fryderyka Nietzschego, mająca swój wyraz w światopoglądzie artystycznym. W Polsce termin oznaczał „rozczarowanie do życia społecznego i jego typowego produktu, tj. do współczesnego filistra”, jak pisał krytyk literacki Artur Górski w krakowskim „Życiu”. Dekadentyzm wiązał się z postawą egocentryczną, dążeniem do izolacji, nastrojem apatii i pesymizmu, który wyrastał ze znużenia życiem i z niewiary w sens działania. Twórcy poezji dekadencjonalnej poszukiwali szczęścia i nigdy nie mogli go osiągnąć. Dekadent cechował się pesymizmem i brakiem wiary w sens życia.

- EROTYK – zob. **I nie miłować ciężko, i miłować / Nędzna pociecha*
- GRECHUTA MAREK – zob. **Ile razem dróg przebytych? / Ile ścieżek przeddeptanych?*
- IMPRESJONIZM (fr. *impression* – ‘wrażenie’) – nurt w sztuce oraz poezji w drugiej połowie XIX wieku. Zakładał, że zadaniem artysty jest praca w plenerze, polegająca na obrazowaniu rzeczywistości poprzez obserwowane jej zmysłowe, ulotne momenty – tak jak ona jest faktycznie widoczna w danej chwili. Obrazowaniem impresjonistycznym posłużył się Tetmajer w wierszach *W lesie* i *W Kościeliskach w nocy*.
- INCIPIT – zob. **Polały się łzy me czyste*
- MŁODA POLSKA – zob. **A to Polska właśnie*
- NIEMEN CZESŁAW – zob. **A to Polska właśnie*
- SYMBOLIZM – kierunek w poezji i sztukach plastycznych w drugiej połowie XIX wieku. Zakładał, że świat materialny, poznawany zmysłami jest złudą, za którą skrywa się świat idealny, prawdziwy, możliwy do wyrażenia poprzez symbol. Poeci posługiwali się symbolami, jak również rytmem i melodyką wiersza, aby budować nastrój. Przykładem jest „błękitne zadumanie” idące lasem w utworze *W lesie* czy „samotna dusza” idąca polem w liryku *Na Anioł Pański* Tetmajera.

Z opracowań

Tak więc miłość i kobieta stały się tym drugim z kolei, wielkim tematem liryki Tetmajerowskiej, któremu zresztą zawdzięczał poeta bodaj największe uwielbienie i sławę. Takie głośne utwory jak *Mów do mnie jeszcze...*, *Lubię kiedy kobieta...*, *Twoje cudne oczy...*, *A kiedy będziesz moją żoną...* były w nieskończoność powtarzane i recytowane, stając się niemal bezimiennym wyrazem uczuciowości tamtej epoki. Erotyka poetycka Tetmajera stała się nawet jakby swoistą rewolucją w dziejach liryki polskiej, ponieważ zdawała się przełamywać pewną konwencję, panującą wszechwładnie od czasów sentymentalizmu i romantyzmu, a pokutującą jeszcze w pełnych skądinąd niewątpliwego wdzięku i uroku erotykach współczesnego Tetmajerowi Asnyka.

Hutnikiewicz 2001, 97

Bibliografia

- Górski A., 1898: *Młoda Polska*. „Życie”, nr 15.
 Hutnikiewicz A., 2001: *Młoda Polska*. Warszawa.
 Jakóbczyk J., 2001: *Kazimierz Przerwa-Tetmajer. Zbliżenia*. Katowice.

Romuald Cudak